

Στ. Κραουνάκης: Παλέψτε το! | alterthess.gr :: όλες οι ειδήσεις από την άλλη Θεσσαλονίκη

 alterthess.gr/content/st-kraounakis-palepste

Συνάντησα τον Σταμάτη Κραουνάκη Πέμπτη μεσημέρι στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στην πλατεία Σιντριβανιού, στο καφέ του ξενοδοχείου ABC. Ευδιάθετος, όπως πάντα, αλλά και λίγο κουρασμένος είχε ήδη πιεί τον πρώτο καφέ, και παραγγείλαμε μαζί τον δεύτερο. Βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη για να παρουσιάσει στο ΚΘΒΕ για τρία συνεχόμενα βράδια την παράσταση «Duende, το πνεύμα της γης», βασισμένη στα κείμενα του Λόρκα, μια δουλειά διαφορετική από τις άλλες. Καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης περαστικοί μας διέκοπταν για να του μιλήσουν, να πουν απλά ένα «γεια», ή και κάτι παραπάνω.

Συνέντευξη στον Ιάσονα Μπάντιο

Η συζήτηση με τον Σ. Κραουνάκη, ιδιωτική ή μη, είναι πάντα ξεχωριστή. Η συνέντευξη ξεκινάει με έναν παράδοξο τρόπο, πως θα μπορούσε αλλιώς. Μου εξιστορεί πως συνειδητοποίησε «τι εστί Ελλάδα».

Θα σου πω πότε «τα είδα όλα». Έχω μια εφηβεία στη Χούντα, και όσοι δεν έχουνε ζήσει την Ελλάδα σε αυτή την κατάσταση δε μπορούν να μιλάνε. Εκεί μιλάμε ειλικρινά για αστυνόμευση της ζωής των πολιτών, ειδικά των δακτυλοδεικτούμενων ως αριστερών φρονημάτων. Αν και τότε η βία μας είχε κάνει όλους ένα, και οι караμανλικοί και οι κεντρώοι και οι αριστεροί είχαν έναν εχθρό. Ίσως ήταν και η τελευταία φορά που ενώθηκαν οι έλληνες απέναντι σε έναν εχθρό. Αυτό τουλάχιστον οι παλιότερες γενιές είναι καλό να το θυμούνται.

Έχοντας ζήσει αυτό το αστυνομικό κράτος της Χούντας, μετά την μεταπολίτευση πέρασαν πάρα πολλά χρόνια, είχαμε μια συγκεκριμένη αντίληψη για το τι είναι η αστυνομία, και ένα απόγευμα επί ΠΑΣΟΚ ανεβαίνοντας την Καλλιρόης προς το Παναθηναϊκό Στάδιο ακούω από μεγάφωνα «αυτά τα δέντρα δεν βολεύονται», την Ρωμοσύνη του Θεοδωράκη, Μπιθικιώτσης. Και καθώς πλησιάζω, τι είναι; Η απεργία των αστυνομικών. Πρέπει να σου πω ότι την ώρα που το είδα αυτό να συμβαίνει μέσα μου κατεδαφίστηκε οποιαδήποτε εικόνα αντίθεσης. Εκεί κατάλαβα ότι όλοι μπορεί να χρησιμοποιήσουν τα πάντα, ανάλογα με το τι είναι η εξουσία.

Αυτό το λέω για να πάμε σε ένα γενικότερο αίσθημα αυτή τη στιγμή, που βρίσκεται ένας αριστερός ηγέτης, τουλάχιστον με αριστερό πρόσημο, και έχει συνεργαστεί με τους ΑΝΕΛ, έχει βάλει στην κυβέρνηση την Παπακώστα και την Μαριλίζα (Ξενογιαννακοπούλου), έχει βάλει στην κυβέρνηση μια εξαιρετική γυναίκα όπως λένε όλοι, εγώ δε την ξέρω, αλλά ευρωβουλευτή του Σημίτη, στο υπουργείο Πολιτισμού. Και μάλιστα χαίρονται όλοι οι του βιβλίου γιατί η γυναίκα ήταν στο ΕΚΕΒΙ. Κάνει γιορτή υπό την αιγίδα και υπό το αίσθημα της Αμερικής (83^η ΔΕΘ). Αυτό όλο, αν δεν έχεις την ψυχραιμία να μην είσαι κομματόσκυλο οποιασδήποτε παράταξης και κόμματος, πρέπει να το δεις λιγάκι σαν εικόνα μιας γενικής συνθήκης.

Τα νέα μέσα επικοινωνίας πως τα βλέπεις;

Με το facebook έχει ο καθένας μια δικιά του εφημερίδα και γράφει από το τι τρώει σήμερα, βάζει τα νύχια του στην παραλία, λέει συγχαρητήρια στα παιδιά του λες και δεν είναι στο σπίτι τα παιδάκια να τους πει τα συγχαρητήρια, πρέπει να το μάθει όλη η κοινωνία. Ή το άλλο το τραγικό που αντιμετωπίζουμε, ότι μιλάνε στον πεθαμένο. Αφού πέθανε, πως θα σε ακούσει; Μιλάνε στον πεθαμένο ρε, «εκεί που πας τώρα», αντίο Γρανάδα, έχει φύγει.

Θέλω να πω ότι πραγματικά έχουμε χάσει την μπάλα που απευθυνόμαστε. Έχουμε όλοι μπροστά μας έναν γιατρό που λέγεται Ζούκεμπεργκ και ανάλογα με το τι αρρώστια έχει ο καθένας «κοπανάει». Αυτή η υποδούλωση στο like έχει διαλύσει τις ζωές των ανθρώπων. Απ' την άλλη όταν αυτή είναι η «γλώσσα» λίγο ως πολύ την παρακολουθείς.

Πως θα επέλθει μια πιο "υγιής" κατάσταση;

Εγώ νομίζω, και δεν το λέω από την μεριά του καλλιτέχνη, αλλά νομίζω ότι η τέχνη είναι μια ιατρική, αυτή τη στιγμή έχουμε πολύ καλούς καλλιτέχνες, μιας και είμαστε στη Θεσσαλονίκη ας ξεκινήσουμε από εδώ, ας πούμε ο Αναστασάκης και η Τσιμά στο ΚΘΒΕ, μαζί με τον Κουμεντάκη στη Λυρική είναι οι σοβαρότερες και πιο πετυχημένες καλλιτεχνικές αναθέσεις. Για τις υπόλοιπες δε θα πω τίποτα γιατί δυστυχώς δεν είχαμε καλά αποτελέσματα, ενώ θα έπρεπε. Θα έπρεπε να έχουμε νίκη, και δεν έχουμε νίκη, έχουμε αηδίες. Η τέχνη είναι ένα θέμα. Και η Θεσσαλονίκη τη στηρίζει την τέχνη, είναι και το σινεμά, παλιότερα ήταν και το τραγούδι, αλλά το θέατρο ξαναγύρισε, το Κρατικό ξανάφτιαξε τη σχέση των πολιτών με το θέατρο και είναι πολύ σοβαρό, έχει κοινωνικό χαρακτήρα πια το θέατρο του Αναστασάκη.

Το δεύτερο είναι η ενημέρωση. Είμαστε όλοι έρμαια μιας πληροφορίας η οποία «πέφτει» χωρίς να ελέγχουμε από που έρχεται. Δεν εννοώ μόνο την ενημέρωση μέσω εφημερίδων και μέσω των site γιατί αυτή τη στιγμή ακόμα και η ΕΡΤ είναι μια πολύ κακή τηλεόραση. Θα όφειλε το ενημερωτικό της, γιατί στο υπόλοιπο δεν πάσχει και πάρα πολύ, να είναι σοβαρό,

δεν μπορείς να ακούς γραμματικά λάθη και να μην ξέρουν να μιλήσουν ελληνικά. Εκεί δυστυχώς έχουν ευθύνη οι υπουργοί.

Γιατί ασκείς κριτική στην διοίκηση του Φεστιβάλ Αθηνών;

Δεν είναι διευθυντής αυτός που είναι στο Φεστιβάλ (Αθηνών), είναι δεύτερος χρόνος που πάει άπατο και κατραकुλάει. Η Ελλάδα έχει 150 θέατρα, άδεια. Πάρα πολλοί φωνάζουνε και λένε ότι φταίνε οι μηχανισμοί και ότι τα πράγματα δεν μπορούν να αλλάξουν γρήγορα. Ναι αλλά και κανείς δεν σηκώνεται να δώσει μια σφαλιάρα. Πέφτει μπαλάκι η ευθύνη από τον έναν στον άλλο, αλλάξανε τέσσερις υπουργοί Πολιτισμού σε αυτή την κυβέρνηση.

Και από όλους γίνανε λάθη, ακόμη και από τον φίλο μου τον Ξυδάκη. Το υπ. Πολιτισμού είναι σοβαρή ιστορία, αλλιώς άστε το να έχουμε τον πολιτισμό της νοικοκυράς που κρατάει τα ηνία. Δηλαδή μια νοικοκυρά ξέρει να μαγειρέψει ελληνικά φαγητά. Επιτρέπεται αυτή τη στιγμή μια χώρα με τέτοιο παρελθόν, με τέτοια ιστορία και με αυτούς τους συγγραφείς που τους κατακερματίζουν κάθε καλοκαίρι οι μέτριοι, να μην έχει εικόνα; Οι μεγάλοι μας καλλιτέχνες, ο Τερζόπουλος, ο Παπαϊωάννου, ο Λάνθιμος, να «ανήκουν» σε όλες τις υπόλοιπες χώρες, εκτός από την Ελλάδα; Επιτρεπόταν να μην ανοίξει φέτος η Επίδαυρος με την παράσταση του Τερζόπουλου και την παράσταση του Παπαϊωάννου; Γιατί πέτυχε το Κρατικό και όχι το Εθνικό; Είναι θέμα αρχηγού. Κι αφού βλέπεις ότι δεν φτουράει κάνε αλλαγή.

Με τα πνευματικά δικαιώματα και την ΑΕΠΙ είχαμε μια κυρία με όρεξη, εγώ την γνώρισα την κυρία Βλάχου, η οποία έβαλε τα δυνατά της και αυτή τη στιγμή η ιστορία πάει να λυθεί γενναία. «Ψηθήκαμε» όλοι μόλις είδαμε ότι είναι σοβαρό. Εκεί που είναι να γίνει κάτι, γίνεται. Δεν υπάρχει θάρρος στην αποψίλωση, σου λέει άστο τώρα πολιτισμός, τι να ασχοληθούμε. Πάτωσε η Επίδαυρος φέτος, δεν απέμεινε κανένας απόηχος.

Σε σχέση με την ενημέρωση, πέρα από την ΕΡΤ, πως βλέπεις τον ιδιωτικό τομέα ενημέρωσης;

Ελπίζω, χωρίς να είμαι καθόλου αισιόδοξος, να υποχρεωθούν οι πέντε ιδιοκτήτες πανελλαδικών καναλιών να κάνουν σοβαρή δουλειά. Βλέπω κάτι τρέιλερ από κάτι καινούργια σίριαλ, και μου δείχνουνε μια οικογένεια που παίρνει το πρωινό της με γιαγιά, παππού, μαμά, μπαμπά και παιδιά, και η μέρα δεν είναι Κυριακή. Πες μου ποια ελληνική οικογένεια ξυπνάει το πρωί και μπορεί να πάρει το πρωινό της με βιτάμ και μαρμελάδες, όλοι μαζί, με τις δυο και τρεις δουλειές που έχουν οι άνθρωποι για να επιβιώνουν σήμερα. Ουδείς.

Αρα έχουμε θέμα με την μυθοπλασία...

Έχουμε θέμα και με το τι εικόνα επιλέγει η μυθοπλασία να δείξει. Γι' αυτό και βλέπουμε ότι η τάση του κόσμου είναι στην κωμωδία, γιατί τουλάχιστον λέει το απλό πράγμα, να γελάσει το πικραμένο μας χειλάκι μας. Από την άλλη μεριά να λέμε την αλήθεια, δεν έχουμε επαγγελματίες στην τηλεόραση. Όποτε έσκασε νέος σοβαρός επαγγελματίας στην τηλεόραση, πχ ο Καπουτζίδης στις καλές του ώρες, οι τρεις χάριτες, έγινε κάτι, επιτυχία και ο κόσμος το αγάλιασε. Αλλά υπήρχαν και κάποιοι διευθυντές με ταλέντο, που ξέρανε το μέσο και ρισκάρανε.

Δεν είναι απαραίτητο ένας αρχηγός να έχει όραμα, αυτό το λέω και για την πολιτική, αλλά να ξέρει τη δουλειά του. Ο διάσημος παππούς Καραμανλής στις μυστικές συνεστιάσεις στο σπίτι του έτρωγε με τον Χατζιδάκι και με τον Χόρν. Αυτή η κλίμακα κάποτε είχε δώσει για λίγο καιρό μια ΕΡΤ πάρα πολύ δυνατή, όπου ήταν ο Χόρν, ο Χατζιδάκις, ο Καμπανέλης, ο Τάσος Λιγνάδης. Άνθρωποι που είχαν αληθινή κουλτούρα, και εδώ πάσχουμε, και από τα Σωματεία και από τους κομματικούς μηχανισμούς.

Πάντα είχες τέτοια ενημέρωση και σχέση με την πολιτική επικαιρότητα, ή τα χρόνια της κρίσης έκαναν ένα «κλικ»;

Όσο έσφιγγε ο κλοιός της ζωής των ανθρώπων, γιατί όσο ήταν όλοι στη γύρα και το χρήμα δούλευε λίγο τους απασχολούσε όλους. Ζήσαμε μια ολόκληρη εικοσαετία που το μοτίβο ήταν «δεν ασχολούμαι με την πολιτική». Ακόμα και το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ από το 4% έγινε εξουσία, ακόμα και αυτό είναι μια συνθήκη. Πρέπει να έχουμε τη δύναμη κάποιες ώρες να βλέπουμε πως μέσα από αυτά τα νούμερα μεταλλάσσεται η ψυχολογία της κοινωνίας. Δηλαδή η Ελλάδα δεν έγινε αριστερή, η Ελλάδα απελπίστηκε και πήγε εκεί που νόμιζε ότι θα κερδίσει κάτι. Αυτό που πρέπει να μας ανησυχεί είναι η πανευρωπαϊκή άνοδος του φασισμού. Είναι ένα γεγονός που δημιουργήθηκε από τα τεράστια λάθη των κέντρων εξουσίας.

Και πως θα σωθεί η Ευρώπη από τον υπαρκτό κίνδυνο;

Θα πω κάτι που δεν συμφέρει, αλλά όταν τα πράγματα έρχονται σε αυτό το σημείο μόνο η μεγάλη σύγκρουση μπορεί να τα ξεπλύνει. Και όταν η μεγάλη σύγκρουση έρθει δυστυχώς θα κλαίμε νεκρούς. Γιατί τα λόγια είναι εύκολα.

Αρα η κατηφόρα δεν έχει σταματήσει...

Έχει να κάνει πάντα με το ποιος ανοίγει την πόρτα που οδηγεί στην κατηφόρα. Μπορεί να έχουν μπει κώδικες ασφαλείας, αλλά πάει ένα χέρι και από εκεί που σου λέει «no entry» ξαφνικά η πόρτα είναι ανοιχτή. Και το λέω και στο Λόρκα, αν δώσουμε λίγο παραπάνω

προσοχή και δεν αφήσουμε την αδιαφορία να μας παρασύρει το ψεύτικο αργά ή γρήγορα θα ξεσκεπαστεί και θα το βάλει στα πόδια. Εδώ πια μιλάμε με μια κοινωνία η οποία βιώνει την αδιαφορία και την εύκολη πληροφορία.

Εδώ πεθάναμε τον Γαβρά. Εγώ στον αέρα του Κόκκινου, στη μικρή μου αυτή θητεία, έτυχε 2-3 φορές να ανακοινώσω έναν θάνατο, του Λουκιανού, του Νίκου Δημητράτου, πάντοτε την ώρα που ερχόταν η πληροφορία το επιβεβαιώναμε με το δημοσιογραφικό τμήμα αν ισχύει πριν το πω, και πάντα έπρεπε να βρω έναν τρόπο να το πω ως καλλιτέχνης. Με μεγάλη συγκίνηση θυμάμαι ότι τη μέρα που πέθανε ο Λουκιανός και το μάθαμε στον αέρα είπα «δεν πέθανε ο Λουκιανός, πήρε το άλογο του και πάει ψηλά».

Η σχέση σου με το ραδιόφωνο;

Θα μιλήσω συναισθηματικά, πέρα από ότι το ραδιόφωνο είναι το μέσο της γενιάς μου, από εκεί έμαθα ποίηση, θέατρο και μουσική. Το Κόκκινο το αγαπώ, είναι το σπίτι μου. Μπορεί να έχω εσωτερικές διαφωνίες καμιά φορά, και γκρίνιες κλπ, αλλά είναι το σπίτι μου και οι άνθρωποι μου. Τους αγαπώ και τους εμπιστεύομαι. Και όσο περάσανε τα χρόνια επέλεξα να μείνω στον σταθμό την ώρα που κινδύνευσε, που έφευγαν τα άλογα από εδώ και από εκεί, γιατί είναι το τελευταίο αριστερό ραδιόφωνο που παίζει στην πιάτσα των ερτζιανών.

Είναι ωραία χαρά για τον κόσμο που αγαπάει τη μουσική μου να ξέρει ότι το πρόσωπο αυτό είναι πρόσωπο με πολιτική και πολιτιστική άποψη. Την λέει άφοβα και έχει μια γλώσσα σκωπτική. Μου κάνει καλό στην τέχνη μου, επειδή εκτονώνεται ένας θυμός, μια καθημερινότητα, την ώρα που πάω στην τέχνη μου γίνομαι όσο θέλω εσωστρεφής, ή όσο θέλω ερωτικός. Είναι σα να γλιτώνω αισθήματα που αν δεν είχα το ράδιο θα τα έβαζα στην τέχνη.

Γιατί επέλεξες να καταπιαστείς με τον Λόρκα αυτή την χρονική στιγμή;

Ποτέ δε ξέρω γιατί γίνονται αυτά, πίστεψε με. Γιατί πήγα στον Αριστοφάνη το 2011 με τους αγανακτισμένους, στον Βάρναλη το 2014, στον Ντάριο Φο το 2015. Πάντα με ξυπνάει μια φωνή, όταν κάτι με σπρώχνει κάπου ξέρω ότι η μέσα μου φωνή με βάζει σε μια πειθαρχία απέναντι σε ένα αντικείμενο το οποίο ενδεχομένως η «μηχανή Κραουνάκης» το χρειάζεται για να ξαναπάρει βενζίνη. Τυχαίνει να είναι ο ποιητής της εφηβείας μου, τα πρώτα μου ερωτικά σκιρτήματα, η πρώτη μου ερωτική μυθολογία. Πολλά από τα τραγούδια που παρουσιάσαμε στην παράσταση, οι ύλες τους ανήκουν στην πρώτη μου νεότητα, ήμουν 20 ετών όταν έγραψα κάποια από αυτά τα τραγούδια. Είναι σα να ξαναγύρισε ο κύκλος μαζί με αυτό το τρομερό δοκίμιο που ήταν προφορική διάλεξη του Λόρκα να μπω σε αυτή την αντιστοιχία.

Το κείμενο αυτό ξεσκεπάζει το ψεύδος, ο Λόρκα το 34' τους λέει μην πάτε με ψεύτικα μέσα να χτίσετε. Ξαναφέρει στην επιφάνεια τις ύλες των μεγάλων τεχνιτών. Πάντα ο μεγάλος ποιητής θα σου ανοίξει δρόμους για την αλήθεια, αυτό είναι νόμος. Το θέμα είναι πάντα να μπορείς να το διαβάσεις, και είχα μια μεγάλη περιπέτεια γιατί είχα την βαθύτατη υποχρέωση ένα κείμενο που ήταν προφορικό να το ξανακάνω να αποκτήσει αμεσότητα και προφορικότητα. Στην παράσταση νομίζω ότι καταφέρνω σε μεγάλο βαθμό να δημιουργήσω και έναν προσωπικό κραδασμό στον κόσμο.

Η δουλειά αυτή κυκλοφορεί και σε έκδοση δίσκου και βιβλίου;

Κάναμε μια πολύ ωραία έκδοση με τις εκδόσεις Άπαρσις και τη Λυχνία όπου κατεγράφησαν τα δέκα τραγούδια όπως είναι και στην παράσταση, με πιάνο και βιολοντσέλο και υπάρχει και ένα πολύ συμπαθές σημειωματάριο που έχει περίπου 20 κείμενα. Άλλα γράφτηκαν με αφορμή την παράσταση, αλλά έχουμε κρατήσει το ζουμί γύρω από το Ντουέντε και τον Λόρκα.

Η οπτική σου για τα πράγματα εξαρτάται μόνο από το γεγονός ότι είσαι καλλιτέχνης, ή έχει να κάνει και με τον τρόπο που ζεις; Αν έμενες στην Εκάλη θα τα έβλεπες αλλιώς;

Η μεγάλη μου τύχη είναι οι γονείς μου, οι οποίοι με εκπαιδύσανε στην αλήθεια, στο χιούμορ και στην απλότητα. Και θα το πω με την ανθεκτική έννοια, νοικοκυριό, πράγμα που με βοήθησε πάρα πολύ, γιατί είμαι ένας άντρας 63 χρονών που ζω μόνος μου, αυτάρκης και χωρίς υπηρετικό προσωπικό, και που χάρη στην εκπαίδευση που είχα από το σπίτι τα φέρνω βόλτα. Χρωστάω πολλά στα γερόντια μου για αυτή μου την πλευρά. Τώρα αργότερα τι θα μου συμβεί όταν το σώμα δεν θα ανταποκρίνεται, λέω ότι δεν είναι ώρα να τα σκέφτομαι, θα δούμε. Αυτό που ζούμε τώρα πρέπει να το ευχαριστηθούμε, αυτό έχω καταλάβει.

Τι θα έλεγες στους νέους ανθρώπους που ζουν στην Ελλάδα;

Παλέψτε το. Το λέω και στον εαυτό μου, αν δεν το παλέψεις δε μπορείς να ξέρεις. Αφού ξημερώνει η μέρα και το φως είναι εκεί. Ξημερώνει πάντα όταν κανείς φεύγει από την αγωνία του σκοταδιού.

**Ο Σταμάτης Κραουνάκης γράφει τη μουσική για το έργο «Καληνύχτα Μαργαρίτα» που θα ανέβει από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στη Μονή Λαζαριστών, σε σκηνοθεσία Φώτη Μακρή.*

***Την έκδοση «Τα τραγούδια του Lorca» με το συνοδευτικό cd «Ντουέντε» του Σταμάτη Κραουνάκη (εκδ. Απαρσις) μπορείτε να την προμηθευτείτε στη Θεσσαλονίκη από τις «Ακυβέρνητες Πολιτείες» (Αλ. Σβώλου 28).*